

ОБ'ЄКТ АНАЛІЗУ – ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

На базі Центральноукраїнського ДПУ ім. Володимира Винниченка (м.Кропивницький) відбулась Міжнародна науково-практична конференція «Методологічні проблеми психології особистості», присвячена пам'яті вітчизняного науковця Н.О.Головань. Співорганізаторами наукового форуму, крім університету-господаря, виступили Східноукраїнський НУ ім. Володимира Даля (м.Сєвєродонецьк), Університет менеджменту освіти НАПН України (м.Київ), Московський державний лінгвістичний університет (РФ), Молодіжний психологічний центр (м.Рига, Латвія), Міжнародний коледж (м.Париж, Франція).

Програма пленарного засідання включала наукові доповіді фахівців вищого рівня. Троє з них представляли господарів: Галина Горська («Образ викладача як об'єкт професійної ідентифікації студента»), Євгенія Гейко («Методологія моделювання цілісності особистості: вітчизняна психотерапевтична школа») і Любов Галушко («Об'єктивно-професійна підготовка майбутнього психолога»). Від зарубіжних науковців виступила доктор психологічних наук, завідувач кафедри психології та педагогічної антропології Московського ДПУ Тетяна Пашукова («Егоцентричні стани та властивості особистості»).

Честь виступити на пленарному засіданні була надана нашому науковцю, доктору психологічних наук Наталії Савелюк, яка оприлюднила своє наукове дослідження «Релігійна особистість і релігійна дискурсивна особистість: структурний

та динамічний виміри суб'єкта релігійної віри». Дослідниця наголошує, що в нашому суспільстві релігія є істотною складовою та чинником духовного відродження, об'єднання, саморозвитку нації. Суб'єктом значених процесів виступає релігійна особистість зі своїми відносно стійкими рисами та ситуативними диспозиціями. Тому дослідження відповідних структурних і динамічних її складових – важливе завдання сучасної психології, якщо вона як наука дійсно прагне дієво прислужитися непростому процесові духовного відродження України. Наш науковець робить висновок, що у психологічній дослідженні людини як суб'єкта релігійної віри доцільно виокремлювати і відносно стійкі риси, пов'язані з різними особистісними структурами, і динамічні ситуаційні утворення, пов'язані з перебуванням особистості в певному релігійному дискурсі. Перші значною мірою зумовлені біологічними та етносоціальними складовими цілісної психіки особистості, другі – її актуальними почуттями, мотивами, інтенціями.

На секційних засіданнях вітчизняні та зарубіжні науковці вивчали історію, теорію та методологію психології особистості. Вони, зокрема, аналізували теоретико-методологічний підхід дослідження поняття «особистість» в українській психологічній науці, психологію конструювання особистості майбутнього, соціально-психологічні чинники усвідомлення власної ідентичності, методологічні засади дослідження співвідношення аутоідентичності та ідентичності у сфері самосвідомості індивідуальності.

Багато уваги було приділено психологічним проблемам розвитку особистості в сучасному світі. У цьому контексті розглядали психологічну безпеку як детермінанту самоефективності особистості, а також низку кон-

кретно визначених проблем: вибір фаху та мотивація навчально-професійної діяльності студентів педагогічних спеціальностей, особливості професійного вигорання медичних працівників, розвиток і корекція пізнавальних процесів, формування моральної сфери дошкільників під впливом сучасної медіа-продукції.

Науковці вивчали суб'єктні виміри особистості та процесу надання психологічної допомоги. Йшлося про усвідомлення перспектив професійної самореалізації, психологічні аспекти вивчення проблеми реабілітації та корекції, мовленнєву техніку педагогічного дискурсу.

Фахівці обговорювали тему «Екзистенційна рефлексія проблем буття особистості у світі», висвітлювали питання психології особистості у психопоетиці, теоретичні аспекти вивчення кохання особистості на різних вікових етапах і психологічні особливості готовності до шлюбу сучасної молоді, а також мотиваційного підходу до розуміння сутності просоціальної поведінки.

Учасники конференції звернулись і до прикладних аспектів психології особистості. Вони розкривали роль внутрішнього світу у становленні обдарованої особистості, місце психологічної компетентності у структурі особистості психолога, арт-терапію як сучасний напрям розвитку особистості, роль музикотерапії у практичній діяльності сучасного психолога, особливості впливу віртуального середовища на психічне здоров'я студентської молоді.

Учасникам Міжнародної конференції було запропоновано три майстер-класи: «Корекція психоемоційного стану особистості засобами арт-терапії», «Аутоідентифікація присутності в актуальній ситуації», «Відчуй свою внутрішню музику».

ДО ДЖЕРЕЛ ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА

Науковці-історики та інші фахівці Національного університету «Острозька академія» підготували Всеукраїнську наукову конференцію «Актуальні проблеми джерелознавства та історіографії історії України», присвячену 90-річчю з дня народження М.П.Ковальського. Співорганізаторами форуму виступили Інститут історії України НАНУ, Дніпровський НУ ім. Олеся Гончара, Українське історичне товариство, Центр досліджень історії Волині, Державний архів Дніпропетровської області та Дніпропетровський національний історичний музей ім. Д.І.Яворницького. Органітет конференції очолювали доктор психологічних наук, ректор НУ «Острозька академія», професор І.Д.Пасічник і доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент НАН України, ректор Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара, професор М.В.Поляков.

На першому пленарному засіданні, що проходило у конференц-залі НУ «Острозька академія», науковці заслухали програмні доповіді «Фахова корпорація українських істориків: нові соціальні ролі та проблеми професійної взаємодії» (член-кореспондент НАПН України, професор О.А.Удод), «Вони повірили в мене, а я повірив у них: особливості наукової школи М.П.Ковальського» (завідувач кафедри історії ім. М.Ковальського НУ «Острозька академія», професор В.В.Трофимович) і «Внесок Миколи Ковальського у відродження Острозької академії» (директор Торчинського народного історичного музею ім. Григорія Гуртового О.В.Мельник).

У секційному форматі фахівці аналізували наукову школу М.П.Ковальського як історіографічний феномен, зверталися до спогадів про видатного вченого, говорили про його наукову співпрацю та творчі стосунки з іншими представниками української історичної науки. Вони звернулись до такої конкретної проблеми, як класифікація документальних джерел XVI – першої половини XVII століття у науковій спадщині М.П.Ковальського, а також до інноваційної теми «Цифрова історія як інтеграція історичного джерелознавства та комп'ютерних технологій».

Нашу академію на конференції представляли доктор історичних наук, професор кафедри української філології та суспільних дисциплін, доцент І.Б.Скакальська, яка оприлюднила своє дослідження «Українська еліта Західної Волині 1921 – 1939 рр. крізь призму сучасної історіографії», та кандидат історичних наук, доцент цієї ж кафедри Г.Я.Сеньківська з науковою доповіддю «Джерелознавчий аналіз розвитку історичного краєзнавства на Тернопільщині (середина 40-х рр. XX – початок XXI ст.)».

Група науковців вивчала історичні джерела описово-статистичного характеру, матеріали польської історіографії про події української історії, матеріали спогадів учасників українського процеси в різних регіонах України як історичне джерело. Окремо йшлося про архівні матеріали, мемуари, історіографію та джерельну базу дослідження минулого і сучасного України тощо.

Друге пленарне засідання проходило на базі історичного факультету Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара. Його програма включала доповіді «Метр української медієвістики (з ювілейних спогадів про М.П.Ковальського)» (проректор Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара, професор В.В.Іваненко), «Історична

пам'ять у творчій спадщині професора М.П.Ковальського» (декан історичного факультету Дніпровського НУ ім. Олеся Гончара, професор С.І.Світленко), «Вчені українського закордоння як суб'єкт культурної дипломатії» (декан факультету міжнародних відносин НУ «Острозька академія», професор А.Є.Атаманенко).

Перша секція в дніпровській частині конференції працювала над проблемою «М.П.Ковальський та його історична доба». У виступах вирішувалися проблеми класифікації історичних джерел у науковому доробку М.П.Ковальського, висвітлювалися його інтелектуальні взаємозв'язки з науковими бібліотеками, його робота як редактора наукових збірників кафедри історіографії та джерелознавства, а також дослідження ним нарративних джерел іноземного походження.

Науковці другої секції вивчали проблеми теорії, методології та методики історичної науки і джерелознавства. Іх,

зокрема, зацікавили технотронні джерела до новітньої історії України, теоретичні та методологічні засади досліджень історії повсякденності, шляхи подолання семантичного дисбалансу базової термінології медієвістики, динаміка методологічних підходів історично-антропологічних студій, біографічний та історичний часи у текстових матеріалах тощо.

Проблемам конференції повністю відповідали тематика третьої та четвертої секції. Зокрема, члени третьої секції зосередились на питанні «Історіографія джерелознавства: етапи та головні досягнення». Тут йшлося про соціальні конфлікти в Україні в історіографії та джерелах, про використання архівних джерел та бібліотечних фондів у забезпеченні наукової об'єктивності історичних досліджень, про методику використання бібліографічних даних у висвітленні історичних подій.

Конкретною була тематика четвертої секції – «Проблеми джерелознавства історії України: здобутки і перспективи». Вчені визначали особливості козацьких літописів як історичних джерел, історико-інформаційні можливості службової документації державних установ, місце архівних фондів у вирішенні історичних проблем та об'єктивному висвітленні історичних подій, специфіку та важливість статистичної інформації як джерела історичної об'єктивності.

Учасники Всеукраїнської наукової конференції були запрошені на відкриття виставки «Микола Павлович Ковальський. Спогад про історика», організованої в центральному корпусі НУ «Острозька академія». Вони ознайомились з іншими експозиціями та виставками цього навчального закладу. У рамках конференції відбулись презентації книг М.П.Ковальського «Етюди з історії Острога: нариси про освітань ХХ століття» та Г.М.Виноградова «Давньоруська державність: теологічно-лінгвістична модель та принцип практичної реалізації».

МАЙСТЕР – ЗАВЖДИ МАЙСТЕР

Для людини, закоханої у свою справу, тим більше, людини талановитої, немає справ незначних: для неї всі справи, пов'язані з творчою фаховою діяльністю, надважливі. Заслужений майстер народної творчості України, доцент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін нашої академії

Тетяна Балбус з високим творчим піднесенням та рівновеликим задоволенням організовує виставки творчих робіт студентів і персональні виставки своїх художніх полотен, бере участь у всеукраїнських і міжнародних мистецьких вернісажах і конкурсах, наукових конференціях і методичних семінарах, виступає співорганізатором художніх пленерів зрілих майстрів пензля і юних початківців, які тільки пробують свої сили в царині образотворчого мистецтва.

Нещодавно наша художниця виступила учасницею II Всеукраїнського конкурсу ручної графіки, який проходив у рамках Міжнародного проекту «Рейтинг». Творче суперництво майже трьох десятків митців з різних регіонів України проходило за оригінальною рейтинговою системою, запозиченою у давньогрецьких конкурсів скульптури й адаптованою до сучасних умов: самі учасники оцінювали роботи своїх колег за 12-бальною системою, зводили рейтинги в єдиний рейтинговий лист і так визначали переможців. Перше місце посіла київська художниця Олена Котова з роботою «Маленький принц». На другому – також киянини: Анастасія Реп'яньська (робота «Вірджинія Вулф») і Максим Сафтенко («Рейнкарція життя»). Третіми стали львів'янка Наталія-Софія Кулявець («Анкерман») і Михайло Заворотний із Києва («Медічі. Велич і відданість»). Серед лауреатів конкурсу – доцент кафедри Тетяна Балбус: її робота «Розквітла орхідея» організаторами названа «особливим сюрпризом конкурсу» й отримала спеціальну відзнаку від одного з київських брендів. Тим самим наша художниця підтвердила високий творчий рейтинг Краємента та академії на художній мапі України поряд з Києвом, Львовом, Харковом, Одесою та іншими велетами української мистецької індустрії.

У той же час у Києві пройшов круглий стіл з розгляду та обговорення кращих зразків традиційного народного мистецтва, організований Національною спілкою художників України та Міністерством культури України. Метою зустрічі мистецтвознавців і митців стало виявлення характерних тенденцій розвитку традиційного народного мистецтва України. Обговорювалися питання щодо вдосконалення, сприяння розвитку і популяризації творчості народних майстрів, використання у декоративному живописі сучасних технік і технологій, а також художньо-мистецьких прийомів. Учасницею творчої розмови фахівців і митців була Тетяна Балбус.

У рамках роботи круглого столу відбулося засідання Комітету з присудження премії імені Катерини Білокур за визначні твори традиційного народного мистецтва. Серед відібраних Комітетом 14 претендентів на здобуття цієї премії – Тетяна Балбус із роботами «Гуцулівна» із серії «Українські берегині» та «Гуцульщина» із серії «Райські сади України». Конкуренцію нашим майстрині-художниці склали митці із Вінниччини, Житомирщини, Львівщини, Закарпаття, Харківщини, Хмельниччини, Києва та країни-тернопільяни. Кращі роботи претендентів увійшли до мистецького альбому, виданого організаторами конкурсу.